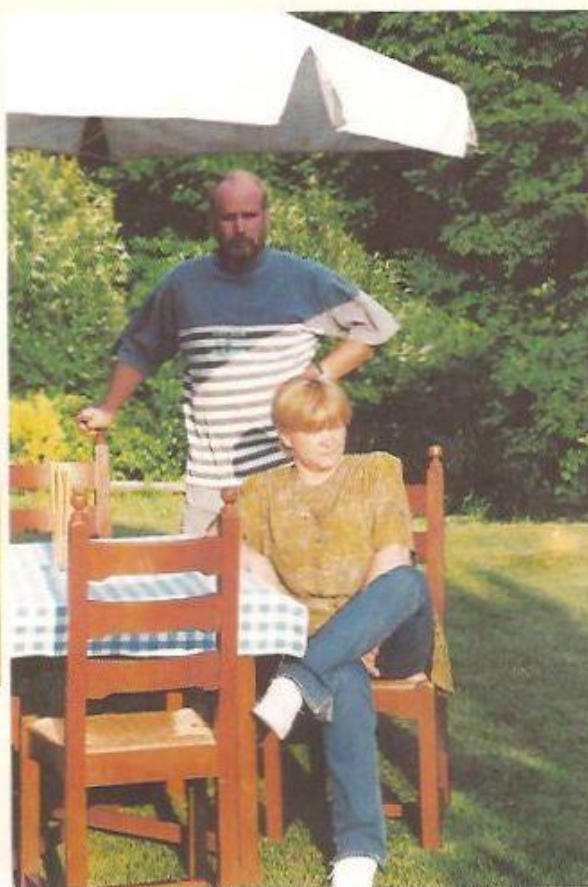

ZAHRADNÍ ARCHITEKT

Michal PREISS

(3. 12. 1957 Brno)

Česká beseda publikovala v uplynulých ročnících už mnoho profilů výtvarníků - malířů, sochařů, grafiků, fotografů i architektů původem z Čech, Moravy a Slezska, kteří žijí na Slovensku. V cyklu Vědomí souvislosti dokumentovala i různé kontakty a kontexty kultury a výtvarných umění našich národů, někdejšího Československa i současných dvou republik. Dnes přináší Česká beseda nové jméno a novou profesi z krásné i specifické oblasti šaldovského "hájemství zraku", přírody i člověka. Je to zahradní architekt Michal Preiss a umění zahrad a parků.

▲ Zahradní architekti, manželé Annett a Michal Preiss

Michal Preiss se narodil v Brně, ale léta dětství a mládí prožil v jihomoravském Mikulově. Jeho otec byl vysokoškolským pedagogem. Rodiče i dva sourozenci Michala pracovali ve vinohradě

a v zahradě a "přilepšovali si" výrobou vína. Koničkem jeho let mládí byl i volejbal (na extraligové úrovni). Po absolvování gymnázia v Mikulově se stal posluchačem a také absolventem Zahrad-

nické fakulty Vysoké školy zemědělské a lesnické v Brně (1982). Zahradnické obory se studovali v Jihlavě a v Lednici na Moravě. Během studií se seznámil se spolužačkou, dnešní manželkou Annett Začkovou-Preissovou z Topoľčan. Michal a Annette už spolu s velkými dětmi, maturanty Filipem a Sandrou, žijí dnes v krásném prostředí domu, zahrádky, parku a zahradnictví v Banské Štiavnici-Štefultově.

Po absolvování vysokoškolských studií působili manželé Preissovi v Topoľčanech. Michal pěstoval řezané květy v komunálním podniku a Annett se specializovala na rekonstrukce historických parků v okrese. V roce 1988 se rodina Preissovyh přestěhovala do Banské Štiavnice. Získali povolení tehdejšího MNV na pěstování květů. Žili v kouzelném, kulturním i duchovním prostředí fary Michalova švagra, katolického kněze Pavla Začka. Později dostalo jejich životní povolání nové dimenze. Díky touhám i schopnosti projektovat a realizovat

▲ Účastníci mezinárodního sochařského sympozia v Banské Štiavnici, 31. května 2002 v zahradě u Preissů. Uprostřed košíčkový malíř Štefan Roskoványi, který již není mezi námi.

▲ *Dílo vlastní zahrady, v níž vedou dialog sochař Václav Fiala z Klatov a budoucí kunsthistorička Kateřina Uhlířová ze Žamberku.*

◀ str. 2

svoje představy a záměry a zejména díky mnohaleté a celodenní práci, loptě i radosti, vybudovali a vytvořili v místní části Dolný mlyn vlastní zahradnický podnik. Úžasný areál, domov i pracoviště, které vzniklo navzdory zimě a chladu této dolinky u potůčku i navzdory hloupé závisti těch, kteří nemají rádi ani život ani přírodu, ani poctivou lidskou práci a tvorbu.

Tvořivé aktivity manželů Preissovců se harmonicky prolínají. Annett projektuje a kreslí zahrady a parky, Michal pěstuje dřeviny a oba pak společně realizují výsledný opus - zahradu. Specializují se na okrasné zahrady u rodinných domů. Jejich práce a tvorba je komplexní a kompletní, od návrhu po realizaci a pěstování dřevin ve vlastní školce. Mnohé z těchto dřevin opustily školku už dávno, přešly i střední školou růstu, zmaturovaly a absolvovaly i vysokou školu života, narůstání, dechu, vůně a krásy přírody, stvořené i lidským umem, citem a prací. Preissovi pracovali i pro různé kulturní a společenské instituce, školy v Banské Štiavnici a okolí, v parku v Diviáciach i na Spišské Kapitule, na Záhoří i v Prešově a dalších lokalitách. Jejich nejbližším opusem je vlastní zahrada, kterou vám představujeme ve fotodokumentaci. Právě v této zahradě se už léta pravidelně setkávají účastníci mezinárodních sochařských a maliřských symposií, která pořádá Střední odborné učiliště lesnické v Banské Štiavnici.

Zahrada je kultivovanou a citlivou skladbou prostředí, země, vody i terénu, flóry a fauny (rybičky v jezírku, fenka, ptáci nebeští a jejich zpěv ...). Vidět a cítit v ní ruce stavitelů i tvořivý záměr realizace estetizovaného prostředí. Přírodní a přirozené jsou hodnoty dřevin, rostlin a květů. Na pěstovaném trávníku (po kterém se chodí) jsou mnohé symposiální sochy - V. Fialy, M. Lukáče, J. Čuteka, P. Strassnera. V zahra-

dě jsou zakomponovány prvky architektury (obytný dům, altánek, skleníky, schody, zeď, mobilní sezení). Danou i upravovanou morfologií terénu úžasně obohacují přírodní prvky architektury zahrady, její stabilní půdorys i proměny jejího vzhledu v jednotlivých ročních obdobích, ale i během zaroseného rána i podvečerního klidu a pokoje.

V dějinách lidské civilizace potkáváme zahrady a později parky od pradávna. V evropském kontextu známe středověké klášterní zahrady i zahrady u panovnických a šlechtických sídel. Známy je i fenomén anglické a francouzské zahrady a parku.

Botanické zahrady (i v Banské Štiavnici) i zahrady a parky městské. Magický je odkaz zahrad Orientu - meditativních a tajemných, spojených s melancholií i něžnou radostí a smutku z plynutí a proměn času i člověka a lidí. I v zahradě u Preissovců prožíváme něco kouzelného. Je to jakoby "menší růžová zahrádka básníka". My vstupujeme do zahrady a zahrada do nás.

Bohumir Bachratý

Foto: E. Tyčiak a M. Preiss

